

TEXTOVÉ VYJÁDŘENÍ NÁVRHU

A Historické poznámky k prostoru Velkého náměstí

Podoba náměstí

Strakonice, které se staly městem již někdy kolem roku 1300, měly od vrcholného středověku dvě pěkná táhlá náměstí ulicového typu, Malé a Velké město, bezpochyby výrazných urbanistických kvalit, odvislých od charakteru členitého terénu. Jednalo se o jakési paralelní souměstí se společnou městskou správou, složené z hořejšího Velkého a dolejšího Malého města při řece Otavě, které nepochybně ilustrovalo dvě různé sídlištní etapy lokality. Malé město bylo pravděpodobně starší, na již existující stavební strukturu navázala zástavba mladšího Velkého města. Na Velkém náměstí se následně koncentrovaly městotvorné prvky – existence městských radnic, ale také masných krámů, hlavního tržiště a podobně.

Nešťastná terasa

Až do sklonku 20. let 20. století vyhlíželo strakonické Velké náměstí jako archaický, ale celistvý a jednolitý veřejný prostor. V souvislosti s rozvojem automobilismu a potřebě vydláždění jízdní dráhy státní silnice Domažlice-Třeboň, představitelé města v první polovině roku 1928 rozhodli o srovnání plochy náměstí a vytvoření předělující široké terasy a betonové zdi. Po jejím vzniku bylo náměstí náhle rozděleno do dvou vozovek.

Nezastavěný prostor staré pošty

Na nezastavěné stavební parcele na rohu Velkého města směrem do Dlážďení (ul. Sv. Markéty) stávala od barokních časů stará pošta. Budova měla statické problémy, v roce 1929 byla vykoupena a zbořena i kvůli rozšiřování ulice. Nikdy nedošlo k následnému naprosto potřebnému zastavění této parcely.

Vjezd do Lázeňské

Na boku dnes památkově chráněného domu čp. 44 vedla z náměstí prudce klesající cesta do Lázeňské ulice, směřující až dolů k Pětikolskému mlýnu u řeky Otavy. Při předláždění průtahu státní silnice přes náměstí, byla **nerovnost terénu srovnána a cesta přehrazena masivní a dlouhou betonovou zdí** (neestetickou a polofunkční). Zároveň byly **terénem utopeny** i sousední **domy** čp. 35 a čp. 45.

Chybějící mariánský sloup

Od první třetiny 18. století stál uprostřed Velkého náměstí rozměrný mariánský sloup, zhotovený nám neznámým barokním sochařem. Architektonický korpus sloupu byl vysekán ze žuly, sochy svatých z vápence a andílků z pískovce. Na vrcholu sloupu se tyčila figura Panny Marie Immaculaty a na podstavu sochy sv. Antonína Paduánského, sv. Jana Nepomuckého, sv. Josefa a sv. Vojtěcha. **Sloup se stal důležitou a nedílnou součástí prostoru náměstí i každodenního života jeho obyvatel.** Moderní časy se k němu ale zachovaly poměrně macešsky. Jelikož sloup **stál na křižovatce dopravně frekventovaných silnic**, bylo **protektorátním úřadem v říjnu 1941** nařízeno, aby **byl z prostoru náměstí odstraněn**. Demontáž započala v prosinci 1941, v první polovině roku 1942 byl sloup rozebrán a převezen na Palackého náměstí, kde byl sestaven pouze masivní sokl. Ani po válce nebyla situace k sestavení sloupu příznivá, **proti jeho obnově vystupovali výrazně komunisté**. Nakonec k jeho **sestavení, osazení soch a restaurování** došlo až v druhé polovině roku 1949, bohužel **na nevhodném Palackého náměstí**.

Zeleň na náměstí

Zeleň na Velké náměstí byla vysazena až v dubnu 1900, vzhledem ke svažitosti terénu **v jediné linii akátů**, těsně předsazených partii hořejších domů. První keře byly na náměstí vysazeny až po roce 1929 na nově vybudované dělicí terase, nešťastném a degradujícím prvku celého prostoru.

B Zdůvodnění principů celkového řešení, řešení dopravy, využití prostranství, použité materiály a mobiliář

- **Návrat k historii a terénem zakódovanému prostoru náměstí** – nejstarší formě náměstí tzv. ulicového typu.
- **Sjednocením prostorů**, vzniklých roztržením rampou, znovu objevit původní náměstí
- Při šikmém náměstí jsou pouze tři způsoby jeho tvarování: terasy, svah a schodiště. První možnost se ukázala jako nevhodná, kombinujeme druhý a třetí způsob. **Stupně** (90cm široké) opticky netříští prostor a dávají **možnost dalších způsobů využití** – sezení, hlediště při kulturních akcích (koncert, kasací,...), svatební fotografie, ...**Svah** umožní **zájezdy** do jednotlivých dvorů i **bezbariérový pohyb**.
- **Návrat mariánského sloupu jako přirozeného středu náměstí a celých Strakonice**. Sloup byl geniálně komponovaný pro prostor Velkého náměstí a následně přebudovávané okolní domy reagovaly na jeho proporce. Navíc **na Palackého náměstí**, podstatně drobnějšího měřítka, jsou jeho **rozměry jasně naddimenzované**. **Důvod jeho přesunu**, vedení dopravně frekventované silnice, **je nyní**, v souvislosti s budovaným obchvatem města a zamýšlenou „pěší zónou“ na náměstí, **překonány**.
- Dojde k **zastavení proluky** objektem, který doplní nároží, zároveň neohrozí dominantu budovy spořitelny a svým objemem bude přirozeně reagovat na okolní obytné domy a školu (ZUŠ).
- **Schodiště nahradí betonovou zeď** u „**Papežových domů**“, rozšíří prostor před nimi a opět je tak **zapojí do prostoru náměstí**. Zároveň dojde k eliminaci navazujícího výškového rozdělení v jihozápadní části náměstí. **Lázeňská ulice** bude vydlážděna kamennou kostkou a bude vytvořeno její **pohledové zakončení** před podchodem – kamenná zeď s trojicí lip a uprostřed stojící socha Švandy, který se konečně vrací ze světa za Dorotkou. Na zeď navazuje vyrovnávací schodiště.

- **Zklidněná doprava** bude navazovat na východní část náměstí. Začátek zóny bude za kruhovým obchvatem (lentilka) a v ulici U sv. Markéty. Automobilová doprava **nebude** od pěší dále **výškově segregována**, vedení bude naznačeno odlišným způsobem dláždění, materiálem a obrubníkem. Bude **odstraněn** nadbytečný (intenzita, jednosměrná a zklidněná ulice Na Stráži), nevhodný **dvojitý kruhový objezd** a bude nahrazen **křížovatkou tvaru T**. Všechny stávající **vjezdy jsou dostupné** pro vozidla. Severní strana náměstí umožňuje svou dimenzí a provedením **předjezd vozidel IZS**. Zastávky autobusu budou, vzhledem k malé četnosti, bez zálivu. V řešeném prostoru náměstí je 22 parkovacích míst, další jsou nově zřízena v ulicích U sv. Markéty, Kochana z Prachové a před poštou.
- Při severní, radniční frontě bude vedena řada 18-ti akátů.
- Prostor umožňuje **bezproblémové každodenní užívání** – provoz automobilů, cyklistů i pěších, parkování, zásobování, posezení i prostory pro předzahrádky restaurací. Myšleno je na pořádání **trhů, umístění vánočního stromu** nebo **pořádání kulturních akcí**.
- Návrh se vrací ke **klasickému materiálu - kamenné kostce** – velká (komunikace) a menší (vjezdy, parkovací plochy) pojížděná kostka a malá kostka chodníková. Používá kamenné obrubníky a stupně včetně kamenných lavic. Počítá s využitím stávajícího materiálu, jeho doplněním a předlážděním. Dlažba, ve formě světlých pískovcových desek, ve východní části náměstí je nevhodná - automobilová doprava a doprava v klidu. Přejechy mezi deskami a klasickou dlažbou nebudou ostré, ale dojde k pozvolnému promíšení (viz návrh). Postupně s dožitím budou desky nahrazeny dlažbou.
- Materiály a mobiliář navrhujeme jednoduchý, účelný, s ohledem na cenu, trvanlivost a užité vlastnosti.

Vraťme Strakonicím jejich ztracené srdce!